

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Jiřího Vyvadila v právní věci stěžovatele **S. S.**, zastoupeného JUDr. Soňou Průšovou, advokátkou se sídlem v Liberci, tř. 1. máje 97, za účasti **Ministerstva vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, ze dne 27. 1. 2005, č. j. 59 Az 53/2004 – 37,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, ze dne 27. 1. 2005, č. j. 50 Az 53/2004 – 37, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, ze dne 27. 1. 2005, č. j. 59 Az 53/2004 – 37, byla zamítnuta žaloba stěžovatele proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 7. 9. 2004, č. j. OAM-2451/VL-11-P11-R2-2001, jímž bylo rozhodnuto o neudělení azylu stěžovateli podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a současně bylo rozhodnuto, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Krajský soud v odůvodnění rozsudku uvedl, že stěžovatel neprokázal, že by v zemi původu uplatňoval politická práva a svobody. Výpověď stěžovatele označil za nevěrohodnou. Podle názoru krajského soudu není pravděpodobné, aby student vysoké školy byl politicky aktivní natolik, že by byl pro svou politickou činnost pronásledován a fyzicky napaden a zároveň by nebyl schopen uvést jméno ani jednoho představitele strany Běloruská národní fronta (dále jen „BNF“), jejímž byl údajně členem, a o politické situaci v zemi původu by se vyjadřoval pouze

obecně. Stěžovatel rovněž neprokázal, že má odůvodněný strach z pronásledování pro zastávání určitých politických názorů. Krajský soud neshledal ani pochybení ministerstva při zjišťování přesného a skutečného stavu věci. Ministerstvo použilo objektivní informace ze země původu a s ohledem na stálost situace v Bělorusku nepovažoval krajský soud za chybu použít rok staré informace ČTK. Vzhledem k tomu, že stěžovatel neprokázal, že v zemi původu uplatňoval politická práva a svobody, bylo nadbytečné zabývat se postavením BNF v Bělorusku. Stěžovatel sám ukončil studium na vysoké škole a z tohoto důvodu jsou informace o pronásledování studentů v Bělorusku pro tento konkrétní případ nadbytečné. Ministerstvo nepochybilo, když pouze citovalo články předložené stěžovatelem, neboť tyto články nemají pro posouzení jeho žádosti žádný význam. Ministerstvo rozhodovalo na základě spolehlivě zjištěného stavu věci.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Předně namítal, že ministerstvo nesprávně posoudilo právní otázku, zda naplňuje důvody definice uprchlíka ve smyslu Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951 ve spojení s důvody pro udělení azylu ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu a nesprávně posoudilo právní otázku použití ustanovení čl. 3 a čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod ve spojení s ustanovením § 91 zákona o azylu. Krajský soud se ztotožnil se závěry ministerstva a uvedl, že „Žalobce neprokázal, že by v zemi původu uplatňoval politická práva a svobody. Žalobcova výpověď je nevěrohodná. Není pravděpodobné, aby student vysoké školy byl politicky aktivní natolik, že by byl pro svou politickou činnost pronásledován a fyzicky napaden a zároveň by nebyl schopen uvést jméno ani jednoho představitele strany, o politické situaci v zemi původu by se vyjadřoval pouze obecně. Žalobce rovněž neprokázal, že má odůvodněný strach z pronásledování pro zastávání určitých politických názorů.“ K uvedenému stěžovatel poukázal na rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 9. 2002, č. j. 6 A 531/95 - 46, které dokazuje nedostatečné prošetření jeho případu, který byl ukončen i soudem nedostatečnou pravděpodobností pronásledování jeho osoby pro jeho politickou činnost. Stav věci nebyl svědomitě a spolehlivě zjištěn. Do strany BNF vstoupil v 18 letech a zároveň začal studovat na vysoké škole. Své vědomosti o BNF měl od matky a ze schůzí a diskuzí u nich doma. Účastnil se v té době zatím jedné demonstrace. I přesto všechno byl státní mocí pronásledován, byl fyzicky napadán a milicí zadržen, a toto pronásledování mu hrozí i nadále. Podle ministerstva i krajského soudu je jeho výpověď nevěrohodná, ale pouze jen na základě pravděpodobnosti. Ministerstvo ani krajský soud neudaly taková skutková zjištění, která by jeho tvrzení spolehlivě vyvracela. Krajský soud dále uvedl, že „neshledal ani pochybení správního orgánu při zjišťování přesného a skutečného stavu věci. Správní orgán použil objektivní informace ze země původu, s ohledem na stálost situace v Bělorusku nepovažuje soud za chybu použít rok staré informace ČTK. Vzhledem k tomu, že žalobce neprokázal, že v zemi původu uplatňoval politická práva a svobody, je nadbytečné zabývat se postavením BNF v Bělorusku. Žalobce sám ukončil studium na vysoké škole. Z tohoto důvodu jsou informace o pronásledování studentů pro tento konkrétní případ nadbytečné. Správní orgán nepochybil, když pouze citoval články předložené žalobcem, neboť tyto články nemají pro posouzení žádosti žalobce žádný význam. Správní orgán rozhodoval na základě spolehlivě zjištěného stavu věci.“ K tomuto citoval stěžovatel rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 2. 1999, č. j. 7 A 523/97 - 37. Ministerstvo se mělo zabýval i jím přiloženými důkazy. Informace o pronásledování studentů v Bělorusku jsou velice důležité pro věrohodnost jeho výpovědi, především v tom smyslu, že studenti mohou být z vysoké školy vytlačeni psychickým působením příslušných osob státního aparátu a ze strachu sami raději odcházejí. Dále se domníval, že je nutné pro spolehlivé zjištění stavu věci obstarat informace aktuální, tedy ne 1 rok staré. I když ministerstvo uvedlo, že situace v Bělorusku

je stabilní, tak by bylo potřeba uvést z jakých zdrojů a informací toto ví. Aktuální informace jsou nezbytné především pro posouzení překážek vycestování podle § 91 zákona o azylu, kterými se krajský soud vůbec nezabýval. Ministerstvo nemohlo dojít logickou úvahou k závěru, že překážka vycestování do země původu neexistuje, když se vůbec aktuální situací v zemi původu nezabývalo. Tím bylo porušeno ustanovení § 46 zákona č. 71/1967 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), protože stav věci nebyl zjištěn spolehlivě. Ve vztahu k překážce vycestování v době vydání správního rozhodnutí nebyl zjištěn vůbec. Řízení vedené ministerstvem bylo vadné z důvodu selektivního výběru neaktuálních informací ze země původu, tj. nezohlednění veřejně dostupných informací nestátních a mezinárodních organizací, které se zabývají monitorováním situace v oblasti dodržování lidských práv. Řízení také nebylo vedeno svědomitě. Stěžovatel velmi podrobně vysvětlil své obavy z pronásledování a ministerstvo ani krajský soud se svědomitě nezabývaly věcí tak, aby bylo rozhodnuto spravedlivě na základě spolehlivě zjištěného skutečného stavu věci. Zcela chybí informace z roku, ve kterém bylo rozhodnutí ministerstva vydáno a nedošlo ani k zhodnocení jeho důkazů přidaných do spisu. Důvodem nepřezkoumatelnosti je výrok rozhodnutí o neexistenci překážek vycestování. Ministerstvo si aktuální informace o bezpečnostní situaci v Bělorusku za účelem posouzení možnosti jeho návratu do země původu neobstaralo a mechanicky překážku vycestování neudělilo. Tím došlo k porušení § 46 a § 3 odst. 3 správního řádu. Správní rozhodnutí je proto nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Na nezjištěný skutečný stav věci byl aplikován právní závěr o neexistenci překážky vycestování. Krajský soud se nezabýval dostatečným způsobem všemi žalobními body uvedenými v žalobě. Jedná se především o § 91 zákona o azylu, který byl v žalobě napadán, a ke kterému se krajský soud vůbec nevyjádřil. Proto se domáhal zrušení rozsudku a přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Ministerstvo ve vyjádření ke kasační stížnosti popřelo její oprávněnost, neboť jak správní rozhodnutí, tak i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy a odkázalo na obsah správního spisu, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatele učiněná ve správním řízení, a na vydané rozhodnutí. K obsahu kasační stížnosti konstatovalo, že před vydáním rozhodnutí o neudělení azylu stěžovateli zjistilo přesně a úplně skutečný stav věci a pro své rozhodnutí si pořídilo potřebné podklady a důkazy, když vycházelo především z výpovědi stěžovatele a z odůvodnění jím podané žádosti o udělení azylu na území České republiky a dále z aktuálních informací o zemi jeho původu, které jsou součástí správního spisu. Potíže stěžovatele v zemi původu nedosáhly takového charakteru ani intenzity, aby je bylo možno považovat za pronásledování ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu. Stěžovatel v průběhu správního řízení neuvedl žádné relevantní skutečnosti ve smyslu § 12 zákona o azylu. Stěžovatelovi výpovědi působí značně nevěrohodně především s odkazem na skutečnost, že nebyl schopen dostatečným způsobem doložit své členství v politické straně BNF, když předložil pouze členskou legitimaci své matky, a dále nebyl ani schopen uvést jména čelních představitelů zmíněné politické strany. Jeho výpovědi lze považovat za účelové, neboť pokud se kdokoliv účastní politického života v takové míře v jaké tvrdil stěžovatel, předpokládá se že tento je schopen odpovědět alespoň na základní údaje o straně, které byl údajně členem, a pro kterou vyvíjel politickou resp. propagační činnost. Stěžovatel však projevil v této oblasti neznalost základních údajů o politické straně BNF. Informace o zemi původu, které jsou součástí správního spisu, pochází z oficiálních zdrojů, obsahují velmi rozsáhlé, vyčerpávající a aktuální informace o situaci v Bělorusku. Na pozadí těchto informací má za to, že posoudilo svědomitě stěžovatelovi výpovědi a dospělo tak ke zjištění skutečného stavu věci. Z výše uvedených důvodů navrhlo zamítnutí kasační stížnosti a nepřiznání odkladného účinku pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Námitka stěžovatele, že ministerstvo nesprávně posoudilo právní otázku, zda naplňuje důvody definice uprchlíka ve smyslu Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951 ve spojení s důvody pro udělení azylu ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu a nesprávně posoudilo právní otázku použití ustanovení čl. 3 a 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod ve spojení s ustanovením § 91 zákona o azylu, je podle Nejvyššího správního soudu nepřípustná. Porovnáním obsahu žaloby a kasační stížnosti soud zjistil, že tuto námitku stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

Další námitka stěžovatele, že nebyl svědomitě a spolehlivě zjištěn stav věci, je podle Nejvyššího správního soudu nedůvodná. Ministerstvo si pro rozhodnutí opatřilo dostatek podkladů, když vycházelo z tvrzení stěžovatele uváděných v návrhu na zahájení řízení a v pohovoru k důvodům návrhu. Součástí správního spisu je rovněž Zpráva Ministerstva zahraničí USA o dodržování lidských práv na Ukrajině za rok 2003, 2001 a 2000, Informace z přednášek zástupců Běloruského centra organizace Člověk v tísni ze dne 12. a 13. 2. 2003 a i další písemné informace o zemi původu stěžovatele. Takto zjištěný skutkový stav nelze, zejména s ohledem na skutečnosti uvedené stěžovatelem ve správním řízení, považovat za nedostačující pro rozhodnutí ve věci. Pokud stěžovatel v této souvislosti citoval z rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 9. 2002, č. j. 6 A 531/95 - 46, pak je nutno uvést, že toto rozhodnutí vychází z jiného skutkového stavu. Proto Nejvyšší správní soud v řízení neshledal vadu ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Rovněž tak námitka, že se ministerstvo nezabývalo stěžovatelem přiloženými důkazy, zejména informacemi o pronásledování studentů v Bělorusku, je nedůvodná. V souladu s § 32 odst. 2 správního řádu rozsah a způsob zjišťování podkladů pro rozhodnutí určuje správní orgán, přičemž je povinen podle odstavce 1 téhož ustanovení zjistit přesně a úplně skutečný stav věci. Pokud tedy stěžovatel ve správním řízení uvedl, že opustil vysokou školu sám a skutečnost, že tak učinil z důvodu nátlaku pro svoji politickou činnost, neprokázal, byly jím předložené informace o pronásledování studentů v Bělorusku pro jeho případ irelevantní, a proto se jimi ministerstvo při posuzování jeho žádosti o udělení azylu nezabývalo.

Námitka týkající se selektivního výběru neaktuálních informací o zemi původu stěžovatele a nezohlednění veřejně dostupných informací nestátních a mezinárodních organizací ze strany ministerstva je rovněž nedůvodná. Ministerstvo při svém rozhodování o neudělení azylu mělo k dispozici informace o situaci v Bělorusku, které byly aktuální k rozhodnému datu, což byl den, kdy stěžovatel projevil úmysl požádat o azyl v České republice. Rovněž tak lze tyto informace použít i pro posouzení existence překážek vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, neboť stěžovatel neuvedl žádné skutečnosti, ze kterých by bylo zřejmé, že v jeho vlasti nastala v rozhodné době zásadní změna politické situace, která by měla negativní vliv na jeho osobu.

Za důvodnou je však nutno považovat námitku stěžovatele, že se krajský soud nezabýval všemi žalobními body uvedenými v žalobě, a to konkrétně ve vztahu k existenci překážky vycestování ve smyslu ustanovení § 91 zákona o azylu. Jak vyplývá z odůvodnění napadeného rozsudku krajský soud, pokud jde o překážku vycestování, pouze citoval zákonný

text § 91 odst. 1 zákona o azylu. Krajský soud se tak v podstatě vůbec nezabýval žalobním bodem týkajícím se porušení § 91 zákona o azylu. Na základě toho dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že rozsudek krajského soudu je ve vztahu k otázce existence překážek vycestování podle ustanovení § 91 zákona o azylu nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů.

Z důvodů výše uvedených proto Nejvyšší správní soud napadený rozsudek podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a podle odst. 2 citovaného ustanovení vyslovil, že se věc vrací krajskému soudu k dalšímu řízení.

Podle § 110 odst. 3 s. ř. s. je krajský soud názorem vysloveným v tomto rozsudku vázán.

O stěžovatelem podaném návrhu, aby kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek podle ust. § 107 s. ř. s., Nejvyšší správní soud nerozhodl, neboť se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ust. § 56 odst. 2 ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

Podle § 110 odst. 2 s. ř. s. rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí i o nákladech řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. srpna 2005

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu